

הג"ר שמואל מאיר הכהן האללענדער זצ"ל

הג"ר שמואל מאיר הכהן האללענדער ז"ל דומ"ץ בטשערנאוויץ הי' בנו של הג"ר נתן דוד הכהן האללענדער ז"ל אב"ד אמאסנא.
 הי' גאון וחסיד. נפטר בא"י בשנת תשכ"ה.
 חיבר ספרים שו"ת מהרש"ם הכהן וספר שם הכהן עה"ת בו מובאים ד"ת ששמעם מצדיקים.

תשובה אודות כתיבת עכו"ם ביו"ט ועוד ענינים*)

ב"ה מ"ה למבנ"י יום ג' שנת תרפ"א לפ"ק טשערנאוויטץ יצ"ו
 לכבוד הרב הגאון הגדול החו"ב סיני ועוקר הרים צדיק
 נשגב רשכבה"ג חו"פ בוצ"ק וכו' וכו' כקש"ת מו'
 אבד"ק גאלאנטי שליט"א**)

הנה באתי לגשת ולבקש מאת כ"ק הה"ג שליט"א למחל נא ונא בטובו הגדול ולהשיב לי תשובה על השאלות האלה כי נחוץ לי לידע בזה חו"ד הגדולה והרמה ואצפה שלא לומר נואש לדברי וישוב לי תשובה במוקדם האפשר והנני נותן לו במוקדם תש"ח עבור טרחתו.

א) הנה יש כאן מנהג בהרבה בתי מדרשות ומנינים ביו"ט ובפרט בימים הנוראים שהמה מזמינים ערל בערב יו"ט להבהכ"נ כדי לכתוב ביו"ט את הנדרים מי שנדר בעת שעלה לתורה וכמה נדר ומי שקנה את הנדרים, ומי שקנה עליה ומי שקנה המצות כדי לידע הכל לאחר היו"ט וכדי שלא יהי' אח"כ קטטות ומריבות בין אנשים, כי ישכחו מי קנה ועבור כמה מעות קנה וגם כדי לידע כמה כאו"א חייב אם מותר לעשות כן מחמת שיש היזק גדול אם לא יכתוב וישכח כמה לתבוע מכל אחד ואחד גם יתרבה אח"כ עי"ז מחלוקות.

*) בשו"ת קרן לדוד, ישנו תשובה אליו בענין זה.

**) הוא הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל, מי שהי' אח"כ אב"ד חוסט ועלה לארה"ק והי' אב"ד ירושלים עיה"ק.

הנה נלפענ"ד בזה היתר, אך משום שמעולם לא שמעתי מזה בשאר מקומות לנהג כן ע"כ אין ברצוני לומר דעתי בזה היתר, ולומר איסור ג"כ לא ישמע, כי כבר נהגו בזה כמה שנים היתר. דאיתא בש"ע או"ח סי' ש"ו סי' י"א ברמ"א בשם אור זרוע שכתב שלהם אין איסור רק מדרבנן ע"כ לפ"ז הוי ע"י עכו"ם רק שבות דשבות ובמקום מצוה לא גזרי ביה רבנן ובמג"א שם איתא בשם הרא"ש ועוד שאם אמר מע"ש לכתב בשבת מותר ועי' במג"א סי' ש"ו סק"י כן. אך באה"ע סי' קכ"ו בב"ש סק"א דכתב של עכו"ם הוי ג"כ כתב אך במג"א הנ"ל שדחה זה ועי' מחצה"ש שם. והרמב"ם פ' י"א הל' יו"ד כתב הכותב ב' אותיות בכל לשון ובכל כתב חייב והמגיד משנה כתב בשם רבינו האי שזה הוא שני סימנים, שאין אותיות ידיעות בכתב כמו"ש בפ' כל כתבי קט"ו ע"ב משמע שכתב של עכו"ם לא הוי מדאורייתא ובגמ' ב"ק פ' גיטין ח'.

ואיתא בנו"ב מהד"ת סי' כ"ט שבהפסד מרובה מותר לכתוב ע"י עכו"ם, וכ"כ שם בסי' ל"ג ובשו"ת שב יעקב סי' ה' שבהפסד מרובה ובדבר מצוה מותר לומר לעכו"ם בע"ש לכתוב בשבת, וכ"כ בהג' מעשי רוקח סי' ש"ו משמו, ובספר החיים כתב שבמקום הפסד גדול מותר לומר לעכו"ם שיאמר לעכו"ם אחר לעשות מלאכה בשבת.

וי"ל שכאן הוי דבר מצוה כי הוי צרכי צדקה וי"ל שהוי ג"כ מצוה דרבים כיון שרבים עושין זה וצריכין לזה שיהי' נודרים ונודבים ולא ישכח ממנם הכל ובמצוה דרבים בודאי מותר לומר לעכו"ם בחול שיעשה מלאכה בשבת אפילו במצוה דאורייתא, שו"ת השיב משה ח"א סי' יו"ד ועי' בש"ע סי' ש"ז סי' ה' שדבר שאין איסור לעשותו בשבת רק משום שבות, מותר לומר לעכו"ם לעשותו משום מצוה, ובחיי אדם כלל ל"ז סי' ה' כתב שבמקום הפסד גדול יש לסמוך על המקילין לומר לעכו"ם לכתב.

ע"כ י"ל כיון שהרמ"א כתב להלכה שכתב העכו"ם הוי רק מדרבנן, ע"כ י"ל כיון שמיידי לענין צדקה והוי דבר מצוה כמו"ש בסי' ש"ו ס"ו ואם לא יכתוב יהי' הפסד גדול וגם שיהיו קטטות ומריבות וזה ג"כ דבר מצוה, וגם אם פוסקים לצדקה הוי כנודר ומחויב לקיימו, ואם לא יתן שלא ידע כמה לתבוע לו וגם הוא

איגרי דבי הילולי

רה

בעצמו לא יזכור כמה נדר .... .. ואיתא בגמ' עירובין דף ל"ב ניהא לי' לעשות איסור קטן כדי שלא יעשה חבירו איסור דבר חמור ע"כ י"ל היתר וצ"ע.

דברי המבקש תשובה עכ"ז

(ב) ואגב זה אכתב לכ"ק עוד שאלה אע"פ שלא זמן השאלה, רק תורה בין בעידנא וכו' מגינא וכו' שבכל שנה בפורים בעת שנותנים המחצית השקל יש לי עגמת נפש האיך יוצאים במחצית השקל, דהא אין לנו היום מטבע מחצה רק מטבע שלימה, ע"כ עלה בלבי עצה טובה ליתן ג' מטבעות שלימות ויכוון במחשבתו שנותן זה הג' מטבעות עבור שני אנשים ע"כ הוי ממילא מחצה לזה ומחצה לזה. ויש לי ראי' ע"ז מהגמ' בבא בתרא דף קמ"ג ע"א, האי דאמר לי' לדבתיהו נכסי לך ולבניך קנתה מחצה, כ"כ ר' יוסף ואמר ר' יוסף משום רבי שיש ע"ז ראי' מהתורה"ק והיתה לאהרן ולבניו, מחצה לאהרן ומחצה לבניו, ע"כ נלפענ"ד שזה עצה טובה. ע"כ י"ל שנכון לעשות כן, ע"כ אבקש מכ"ק הרם תשובה ע"ז חו"ד הגדולה והרמה אם כנים דברינו.

(ג) וגם אבקש תשובה ע"ז השאלה, אם מותר לרחוץ ידיו לאכילה וכן לדוכן בוואססערלייטונג אם זה ההאון של הוואססערלייטונג מה שעל ידו שופך המים וסותם המים חשוב כלי או לא, והי' ג"כ בזה נ"מ לענין מקוה אם מותר עי"ז ההאן לשפוך מים למקוה ביש לו צינור ע"י המשכה ממעיין מבחוץ, אם מותר זה ההאן ליתן בסוף הצינור כדי שעי"ז ההאן ילך המים להמקוה אם חשוב כלי או לא, וזה ההאן הוא של מתכות.

והנה איתא בפרמ"ג או"ח סי' קנ"ט במש"ז ס"ק י"א שהוא ספק כלי, ובדברי חיים סי' מ"ה ובשו"ת שו"מ תליתאי ח"ב סי' קכ"ב ובשו"ת בית שלמה ח"ב סי' פ' דהפלומפע דמי לטוטרס דאו"ח סי' קנ"ט ובשו"ת מהר"מ שיק סי' שפ"ה שאין להקיל בזה לעשות מקוה לכתחילה, ובשו"ת מהרש"מ ח"א סי' קמ"ד כתב שקשה מאד להקיל לכתחילה ובפרט היכי דאפשר בענין אחר. ועי' תוס' ב"ב דף ס"ה בדה"מ צינור ע"ש.

כתבתי כל השאלות בקיצור אע"פ שדרכי בכ"מ להאריך רק כעת קצרתי משום שכתבתי כ"ז בחפזון מאפס הפנאי וברצוני להיות לי

תומ"י תשובה, ע"כ לא רציתי להטריח את כ"ק ה"ה ג שליט"א
שיצטרך לעיין הרבה אריכות הדברים שלי ועוד חזון למועד, ואי"ה
בעת הפנאי אכתב לכ"ק עוד ח"ת בדרך הפילפול, וכעת אכתוב זה
מה שצריך לי להלכה למעשה, ואצפה שלא לומר נואש לדברי אלה
ויענני וישוב לי תשובה חוות דעתו הגדולה והרמה.

דברי הק' שמואל מאיר הכהן האללענדער

דומו"צ דפק"ק

1234567

